خەباتی چەکداری نوێ (راسان) لە تئۆری و پراتیکدا

ماوەی ساڵێکە جووڵانەوەیەکی چەکداری تازە لە رۆژهەڵات راگەیەندراوە. لەم یەکساڵەدا زۆر لێی گەڕاوم کە تئۆری ئەم جووڵانەوە بە نووسراوە یان بە گوتار لە شوێنێکەوە ببینم یان ببیسم. چوونکە من بۆ خۆم پێم وایە لە ئێرانی ئەورۆدا کاتی خەباتی چەکداری هاتووە. بەڵام ئەوەی سەبارەت بە راسان گوتراوە و نووسراوە یان پێداهەڵگوتنە، یان رەخنە و پەندە، یا خود دروشمە و پەیوەندی بە تئۆرییەوە نییە. هەموو جارێکیش دەگوترێ کە ئەمە درێژەی خەباتی حەفتا ساڵەیە کە ماوەیەک بە هۆی بەرجەوەندی باشوورەوە پشووی دابوو. نێوەکەشی دەرخەری ئەو بۆچوونەیە.

من هەر لێرەوە دەست پێدەکەم و دەمەوێ بڵێم ئەمە ناتوانی درێژەی ئەو بەرگرییە چەکدارییەی بێ کە دوای شۆڕشی ٥٧ی ئێران دەستی پێکرد و هەتا نێوقەدی شەستەکان درێژەی هەبوو. جیاوازییەکان ئەمانەن:

پێشوو

- ئەوکات لە ئێران شۆڕش کرابوو و تان و پۆی سیستەم تێک چووبوو.
- خەڵک کە دوای شۆڕش بە تەمای ئازادی بوون، هەستیان بە مەغبووونی دەکرد و چەک هەڵگرتنیش ئاسان بوو. زۆر جار ئەوە حیزبەکان بوون بە دوای خەڵک دەکەوتن،
- گوندەکان ئازاد بوون و حیزبەکان حاکمی ناوچە بوون.
- دیالکتیکی بەرگری چەکداری و وتوویژ لە گەڵ هێزی پەڵپ نەبەستوی ناوەندی دەکرا وەکوو شێوەیەکی تاکتیکی کەڵکی لێ وەرگیرێ.
- هێزەکانی کوردستان هێشتا ناکۆکییان لە نێواندا نەگەییشتبووە رادەی تێکهەڵچوون.
- شەڕی ئێران و عێراق وەکوو فاکتەرێکی دیاریکەر لە نێواندا بوو و هەموو هێزەکان لەو دژبەرەکییە کەڵکیان وەردەگرت.

ئێستا

- هیچکام لەو هەلومەرجانەی کە لە سەرەوە باسکرا نەماوە. فەزای ئینقلابی ئەوکات و بێ سەرەوبەرەیی هێزی حاکم نەماوە. ئێران بووەتە یەکێک لە هێزەکانی سەقامگرتووی دڕندەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست.
- خەڵک ئەو گوڕ وتینەی نییە و بەشی هەرە زۆری بە هۆی دژواری بژیوی ژیانەوە بە چۆکدا هاتووە و لەگەڵ هەلومەرجەکەدا خۆی گونجاندووە.

- یەک بست خاکی ئازاد بەدەست هێزەکانی کوردستانەوە نییە و لەبەر دانانی جاش،گوندەکان زیاتر جێگای مەترسین هەتا پەناگا.
- وتوویژ لەگەڵ رژیم بارەها بەتاقی کراوەتەوە و بێ کەڵک بوونی مسوگەر بووە.
- هێزەکانی کوردستان نەتەنیا شەڕیان لە نێواندا قەوما و ئەو برینە کەم و زۆر هەر ماوە، بەڵکوو لە رادەی هەیئەتی نوێنەرایەتی خەلکی کوردی ئەو زەماندا، هاودەنگییان نییە.
- شەڕی ئێران و عێراق نەتەنیا نەماوە، بەڵکوو عێراق و تا رادەیەک باشووریش لە ژێر رکێفی جمهوری ئیسلامی ئێراندایە.
- ئەو ئیمکاناتەی پێشوو (چەک و پارە) لەبەردەستدا نییە.

کەوابوو جووڵانەوەی تازە خەباتی چەکداری نوێیە و لە سەرەتاوە دەست پێدەکا و نیازی بە تئورییەکی تازەیە و ئەوانەی کۆن هیچی لەگەڵ ئەم هەلومەرجەی ئێستادا نایەتەوە.

تئوری، ستراتێژی، تاکتیک

بۆ دیاریکردنی پێویستی خەباتی چەکداری لەم کاتەدا ئەم چەند شتە دەبێ بە شێنەیی دیاری بکرێ:

تئوری

- لێکدانەوەی هەلومەرجی کۆمەڵایەتی، حوکومەت و کۆمەڵگای کوردستان
- دەستنیشان کردنی زەرورەتی خەباتی چەکداری
- شیکردنەوە و قۆناخبەندی ئەم خەباتە. بۆ کوێ دەچی، چۆن دەچی و بە کوێ دەگا؟ (ئامانج)

ستراتێژی

- هەبوونی دروشمی روون کە دیاریکەری ئامانج بێ. بۆ نموونە، کاتی خۆی کە هێزەکانی دژبەری ج.ا هیچ دروشمیان نەبوو، دروشمی خودموختاری بوو بە دروشمی خەڵک و ئامرازێک بۆ بەرەنگاری. بەڵام ئەوە ئێستا نەتەنیا خەڵک کۆ ناکاتەوە، بێزاریشیان دەکا. من پێم وایە فێدرالیش هەر وایە. کێشەی کورد و کوردستان بووەتە کێشەی نێونەتەوەیی. هێزی پێشکەوتنخواز دەبێ دروشمی پێشکەوتووی هەبێ. ئەگەر نەتەوەین یان بەشێک لە نەتەوەین لە سەربەخۆیی کەمتر وەڵامی ئەو هەموو بەهادانە نییە و خەڵکی شۆڕشگێڕ پێی رازی نابێ.
- لێکدانەوەی هێزەکانی خۆیی و دوژمن. توانایی فکری، نیزامی، تەشکیلاتی. دەبێ دیاری بکرێ شوێنی لاوازی رژیم کامەیە کە لەوێ بدرێ. بۆ نموونە سی ساڵە هەموو هێزەکان هەر خەریک

لەقاودانی توند وتیژییەکانی رژیمن. ئەمە بەئاکام گەییشت تا ئەو جێگا کە زۆربەی وڵاتانی دنیا رژیمیان بایکوت کرد و رێکخراوی مافی مرۆڤیش پەیتا پەیتا ئێدانەیان دەکا. بەڵام رژیم لە شوێنی خۆیەتی. ئەمە نیشان دەدا کە ئەوە خاڵی لاوازی نییە.

- دیاریکردنی پشتیوان. مەبەست پشتیوانی کارا بە تایبەت لەنێو خەڵکدا، نەک دڵخۆشکردن بە چوار وشەی فلان وەزیر یان نوێنەری پارلیمانی ئۆروپا.
- قۆناخبەندی و زەمانبەندی ئەو قۆناخانە.
- پێشبینی ئەگەری شکست لە قۆناخەکاندا.
- دانانی پێگەی لێکدانەوە دوای هەر قۆناخ
- ئامادەکاری بۆ دوای گەییشتن بە ئاخر قۆناخ. بۆ نموونە دوای روخانی رژیم چ دەکەین، چۆنی ئیدارە دەکەین. یان دەوڵەتی سەربەخۆ چۆن بەڕێوە دەچێ. ئەو شتانە کە وەکوو بەرنامەی حیزبەکان نووسراوە وەڵامدەرەوەی ئەم باسە نییە.
- کەم کردنەوەی بوروکراتی نێو هێز و حێزبەکان و ئاواڵەکردنی دەرگای هاتنە گۆڕی خەلاقییەت بۆ کادرەکان و کەم کردنەوەی فەرمانی لەسەرەوە بۆ خوار.

تاکتیک

- لێکدانەوەی تئۆریکی ئەو تاکتیکە کە هەڵبژێردراوە.
- مانۆڕی گۆڕینی تاکتیک.
- ئامادەیی خەڵک و کادرەکانی نێو خەڵک بۆ بەجێ گەیاندنی تاکتیکەکان.

***

خەباتی چەکداری رابردوویەکی زۆر کۆنی لە مێژووی مرۆڤدا هەیە. بەتایبەت کورد بە پێ بارودۆخە کۆمەڵایەتییەکەی کە فئودالی/ عەشیرەتی بووە، پێشتر جگە لەم شێوە خەباتە هیچیتری نەزانیوە و نەیکردووە. بەڵام هەتا دەگەیینە سەردەمی کۆمەڵەی ژ کاف. هیچ تئورییەکی بۆ خەبات نەبوو. دوای ئەوەش ستراتێژی روونی نەبووە و بە دووی رووداوەکان کەوتووە. ئێستا ئەگەر دەیەوێ رێگایەکی تازە هەڵبژێرێ دەبێ تئوری و لێکدانەوەی هەبێ.

لە دەورانی مۆدێڕندا بە تایبەت لە سەدەی بیستەمدا و دوای شەڕی دووهەم کە جووڵانەوە رزگاری خوازەکان هاتنە ئاراوە، چەندین شێوە و تئوری بەتاقی کراوەتەوە. ئەوانەی کە لەگەڵ هەلومەرجی وڵاتەکە رێک کەوتوون، سەرکەوتنی بەدەست هێناوە و ئەوانی دیکە شکستیان هێناوە. بۆ نموونە

گەمارۆی شارەکان لە ریگای دیهاتەوە" کە تیزی مائو بوو لە چین سەرکەوت. بەلام لە زوفار سەرنەکەوت. شۆڕش بۆ شۆڕش لە کوبا سەرکەوت و لە ئیران شکستی هینا. و...

من پیم وایە تئورییەکانی خەباتی چەکداری سالەکانی ۵۰ (چریکە فیداییەکانی گەل) لە ئیراندا دەبێ زۆر بە وردی چاوی پیدا بخشیندریتەوە. گومانم لەوە هەیە کە بانگەوازکەرانی راسان ئەو کارەیان کردبێ. و هۆی شکستەکەیان بە وردی لیکدابیتەوە. بۆ نموونە زۆر دەگوترێ و دەگوتریتەوە و تەنانەت شیعری پیدا هەلدەلین کە ئەمە "گریدانی خەباتی شاخ و شارە". ئەم تئورییە یەکیک لەو تئورییانە بوو کە ئەوکات لەنیو فیداییەکاندا هەبوو و هەر بەوە دەستیان پیکرد. رووداوی سیاهکەل (کە راست وەکوو رووداوی سەرتای راسان لە یەکەم هەنگاودا زەربەی کاری لیکەوت) ئەو ریگای لیگرتن . دوایە دوو تئوری دیکە کەوتە بەر باس. تەنیا لە شاخ یان تەنیا لە شار. کە رەوتی رووداوەکانی پاش سیاهکەل خۆبەخۆ تئوری شاری سەر خست. ئیستا بە گەورەبوونەوەی شارەکان و گریدراوی گوندەکان بە شارەوە ئەم تئورییە زیاتر جیگای تیڕامانی هەیە.

تئوری تەنیا لە شاخ نەتەنیا لە سیاهکەل بەلکوو پیشتر لەکوردستان (گروپی ئاوارە و شریفزادە و... سالی ۴۶ی هەتاوی) بە تاقی کرابووەوە و شکستی هینابوو. تئۆری شاخ و شار لە بنەڕەتدا تیزی "تۆپامارۆ"یە لە بیرزیل. هیزی پارتیزان لە شاخ و گوندەکان و تەشکیلاتی نهینی لە شار. خالی لاوازی ئەو جۆرە کە خۆیان دوایە لیکدانەوەیان لەسەر کرد. ئەوە بوو کە رژیم هاسانتر دەستی دەڕوا پارتیزانەکانی شاخ سەرکوت بکا و خەلکەکەیان لێ بڕەوینیتەوە (خەلکی جوتیر تا ماوەیەکی دیاریکراو دەتوانێ بەرەنگاری بکا. دوایە یان پشت لە هیزی چەکدار دەکا یان کۆچ دەکا) ئەمە بوو بە هۆی شکستی تۆپامارۆ. ئەم تاقیکردنەوە لە باکوری کوردستانیش لەم ئاخرانەوە کرا.
پ.ک.ک/ هـ د. پ. گریلا لە شاخ و تەشکیلاتی ئاشکرا لە شار. دیتمان چۆن بە بیانووی گریلاوە ریکخراوی شاریان داپلۆسی. کە وابوو ئاخر چارە تەنیا و تەنیا دەبیتە ریکخراوی نهینی لە شاردا. ئەمەش چەند مەرجی هەیە کە بە کورتی باسی دەکەم.

من پیموایە کە هەلومەرجی خەباتی ئیستا لە ئیراندا زۆر لە هەلومەرجی سالەکانی ۵۰ی هەتاوی ئیران دەچێ. رژیمیکی سەرەڕۆی بێ بەزەیی، و حاکم بەسەر هەموو شتیکدا. دیهاتی نائەمن بۆ خەبات، خەلکیک ترسیندراو و لە هەمان کاتدا لاوانی زۆری ئامادەی خەبات. جیاوازییەکە لەوەدایە کە ئیستا خەلک زۆر لەوکات ناڕازیترن. و حکومەت شوینی لیدانی زۆرترە. ئەمە ئەو جێ پییەیە کە دەبێ جوولانەوە کاری بۆ بکا. کاری تەشکیلاتی چڕ، هەتا ئەو خەلکە دەگەنە ئەو ئاستە کە بلین: نەتەنیا ئەم رژیمە دەبێ بروخێ بەلکوو ئیمە دەتوانین بیروخینین. ئەوە ئەو کاتەیە کە هیزی پیشڕەو

زەمینەی بۆ کاراکردنی ڕێکخراو و چەکدار کردنی خەڵک هەیە و دەتوانی بەرەو ئامانج بڕوا. هەروا کە دەستنیشانم کرد ئەمە پێویستی بە قۆناخبەندییە و ئامادەکاری خەباتکارەکان.

هەڵەیەک کە هۆی هەموو شکستەکانە و لە هەمووواندا هاوبەشە ئەوەیە کە بڕیار لە لایەن چەند کەسێک یان هێزێکی نوخبەوە دەدرێ و دوایە دەیانەوێ خەڵک لە دوویان بکەوێ. (لە سەرەوە بۆ خوارەوە) لەباتی ئەوە کە بیانەوێ خەڵک بە دوی خۆیاندا بکێشن، دەبێ ئەوان پشتیوانی خەڵک بن. (لە خوارەوە بۆ سەرەوە) خەڵکیش ئەوانە نین کە لە دەوروبەری خۆیانن. دەنا جگە لە شکست هیچ بەرهەمێکی نابێ. زۆر جاریش ئەو کات کە خەڵک دەجووڵێ ئەوان ئامادەییان نییە و جووڵانەوەکە سەرکوت دەکرێ. ئەوانیش تەنیا ئەوەیان بۆ دەمێنێتەوە کە باسی پاڵەوانی خەڵک و بێ بەزەیی بوونی دەسەڵات بکەن، و ئەمەش هیچی لێی شین نابێ. چاوێک بە رابردوودا بخشێنین نموونەی زۆر دەبینین. ئەوانەی بیر لە خەباتی چەکداری نوێ لە کوردستان دەکەنەوە، لە باتی وەڵامدانەوەی تەبلیغی وەکوو ئەوە کە تا ئێستا لە وەڵامی پرسیارەکاندا بیستومانە. بیری راستەقینە لە کێشەکە بکەنەوە. و بیرەکانیان لەگەڵ خەڵک بەش بکەن. (رەخنەی تئوریک ئەو کاتە دەگیرێ کە تئورییەک بۆ راسان لەبەردەستدا بێ)... کوڕی خەڵک گیای بەهار نییە بۆ زیادکردنی ئاماری شەهیدان بە کوشتی بدەن. دەبێ دەستکەوتەکان بە روونی دیار بن. من نازانم رەنگە بۆ خۆیان دیار بێ، بەڵام ئەگەر دەیانەوێ خەڵک لەگەڵ بێ ئەوە دەبێ ئەوانیش بیزانن.

تەیفور ٣/ ٢٠١٧